„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на целом табаку, а у торком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф.
на по године . . . . . 7 „
на четврт године . . . . . 3 „ 50 н
на један месец . . . . . 1 „ 20 н.
За Србију:
(*у сребру.*)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ„ у Нови Сад, у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви листа у месту могу се добити по 10 новчића у књижари браће М. Поповића.

БРОЈ 109. У НОВОМЕ САДУ, У ПЕТАК 15. (27.) ЈУЛА 1877. ГОДИНА XII.

ТЕЛЕГРАМ „ЗАСТАВИ“.

ЦЕТИЊЕ 13. јула. Јуче црногорска војска узела двије остале куле пред Никшићем. Клачнину и Мост. Остаје још сама тврђава Никшић.

БЕЧ 14. јула. Ђенерал Силдер покушао нападај на Плевну са првом бригадом и костромском региментом, бој жесток био, но Руси, будући слаби, повукоше се натраг, оставив на бојишту 2 мртва пуковника, 14 официра, 1878 момака. Рањен 1 ђенерал и 35 официра. Војска никопољска одређена да иде у помоћ. Никопољ посела румунска војска. Очекује се велики бој код Плевне. — За команданта турске дунавске војске именован Мехмед-Али паша. Абдул-Керим и Редиф стигли у Цариград.

ДЕРБИЈЕВА ИЗЈАВА О ИСТОЧНОМ ПИТАЊУ.

Одкад су Руси необичном вештином и брзином прешли Балкан, од тог је доба на дневном реду разбирање о енглеској политици у источном питању. Особито се вољно расправља иста тема у туркољубивом новинарству, које би радо да представи, како је руско продирање самим преласком задрло у сферу енглеског интереса и како је тиме за британску владу одкуцнуо одсудан часак, кад јој ваља иступити из тако зване пасивне неутралности и прећи у активну. Каже се, да то неби још значило отворено непријатељство против Русије, јер Енглеска неби устала да брани турске, него ли своје интересе. Другим речима, акција енглеска ишла би у неку руку у прилог самој Русији, јер би то био сигнал, да такозване заинтересоване силе потраже свој нужни део насљедства од пропале и збрисане Турске.

Напуштено би било начело интегритета Турске, али би се одпочело фактично уплетање европских велесила у источно питање, којим би се можда предупредило, да Русија на основу ратног исхода сама диктира мир и реши то питање у духу и интересу славенском. Туркољуби немогу да дочекају коначни исход рата, јер се боје, да им се на европском конгресу услед тога какогод неократе рукави, те би ради, да се из те неповољности и неизвесности што пре извију. Значајно је, како и опет истичу Енглеску као ону велесилу, која би у том послу предњачити имала.

Лорд Дерби поводом једне интерпелације у горњем дому дао је изјаву, у којој разлаже и умирује своје сународнике, те вели, да је енглеска источна политика посве јасна и разговетна, и да је неупутна бојазан оних, који држе, да Енглеска неће при уговарању мира пожелани уплив и утицај имати. Тима одговара речени енглески министар овим речима: „Ако сте спремни да се умешате, кад будете стварно у стању, да се узмогнете умешати, онда не би знао бољу прилику, кад би се са више уплив и ефекта умешати могли, него на крају рата, кад су се оба ратника мање више борбом уморила, а ми од своје стране остали неослабљени и подпуно чили и несломљени“.

Као што се из тих речи види, лорд Дерби упућује своје земљаке, да се претрпе до краја рата. Што вели да ће тада и Русија уморена и ослабљена од борбе бити, то је више ради туркољубиве утехе. Противници Русије збиљи помишљаху, да ће њена војска поломити крила на Дунаву и Балкану, да ће са големим жртвама моћи продрети у срце турске царевине и док до своје мете доспе, да ће десеткована ил преполовљена бити. После досадањих успеха руских у Бугарској, где су Руси као играјући се савладали све препоне, та туркољубна нада мора бледити и нестајати и код најзакованијег пријатеља турског.

Руска оперативна војска није честито ни пушке опалила, а камо ли да се истрошила, па је већ дотерала турског „цара до дувара“. Стратегијска вештина руска изиграла је не само Керимов „тајни план“ и турске градове, него и злобне наде и очекивања оних, који у пасивној неутралности морају да прате тај неједнаки руско-турски међдан. Русија нема данас потребе да покреће нову војску за савлађивање Турске, њојзи је довољна досадања неоштећена војска, којој при сваком кораку у напред расту крила и којој ће по најмање моћи импоновати туркоборац или себичњак какав онда, кад буде победном славом закуцала на цариградске капије.

Лорд Дерби је дакле оним речима само хтео да утеши своје туркоборце и да колико толико оправда своју пасивну политику, при којој остаје и на даље, све до краја рата. Исти државник вели даље у својој изјави, да је Русији, као пријатељској сили, одма у почетку рата обзнанио где почињу интереси енглески, где су намештени торпеди, које Русија у свом продирању обићи може. О флоти, коју је британска влада послала у залив Бешике, неће Дерби да даје изјаснења. Стране велесиле нису питале за узрок томе изасланју флоте. Сам лорд Дерби неможе да разуме, какви се приговори могу чинити против тога, што се баш тај залив изабрао за пристасање флоте енглеске, кад је очевидно, да је ту најцентралније и најзгодније место за случај, да се у Цариграду породе немири, и да на том месту најлакше може бити у саобраћају и свези британски посланик у Цариграду са адмиралом флоте.

То је у главном садржина Дербијеве изјаве. Из свега се види, да је далеко помисао енглеских државника од тога, да већ сада у току рата труне и ногу подмећу Русији. Све наде туркофилске изјаловиће се. Турска мора до дна испити горку чашу, коју јој судбина тако окрутно пружа. Што узсљедује после пропасти турске, ни то неће годити туркољубима, али ће се морати прилагодити свршеним чинима и новим приликама.

Са бојног поља.

(*О преласку руске војске преко Балкана*) под ђенералом Гурком извештава дописник енглеских новина „Дели Њуса“ ово:

„Дело ђенерала Гурка прави је ратни роман. Ја немогу да се сетим сјајније и успешније експедиције. Четовања Стонвела Џексона ишчезавају испред тога. Гурко је прешао преко Балкана, али је још више шта учинио, он је обио капију, која је штитила Турску против инвазије.

Ђенерал Гурко пошао је 12. јула по р. од Трнова са осам пуковнија коњице и шест батаљона тираљерске гарде. Већи део његове војске упутио се према Јелени, што лежи југоисточно од Трнова, јер је било потребно да се дозна колика је турска сила, која би требала да се налази близу Османбазара, и да ли је непријатељска линија од Османбазара продужена у јужном правцу кроз Балкан. С тога предузме ђенерал Гурко с коњицом својом на шумланском друму рекогносковање у правцу Османбазара. Он је ступао одважно напред, те је претрпио неке губитке. Турци без сумње тврде да су га потиснули. Али он је међу тим дознао шта је хтео. Дознао је на име да се око 6000 Турака налази у округу османбазарском, а та је војска сачињавала леви бок турске линије између Дунава и Балкана.

Пошто се њихова позиција није продужавала према планини, остави он једно оделење деветог кора, које је за њим ишло, да пази на турске позиције код Османбазара, а он је окренув хладнокрвно Турцима леђа, пошао Балкану. Близу Јелене усредсредио је већи део своје војске, па је у два журна марша, од којих је сваки по 60 врста износио, био у срцу Балкану, и то у оном делу балканске планине, што је познат под именом Јелена-Балкан.

Кроз овај Балкан воде три кланца у долину Тунцу. Један од тих кланаца, а ја држим да је средњи, зове се ханкијејски кланац по селу истога имена. Источни кланац зове се Шупанц-Месари-кланац, а трећем кланцу не знам имена.

Вође су ђенералу Гурку били хришћани, што станују у балканској долини; ти се хришћани нису никад потпуно покорили турској власти. Кроз сваки од та три кланца ишло је по једно оделење, а ђенерал Гурко ишао је кроз тесне провалије ханкијејског кланца. Пут је јако узан за точкове лафета и брдских батерија, које су ишле за колоном. На најнезгоднијем месту тога кланца наиђу тираљери ђенерала Гурка на утврђену позицију, коју је држао један батаљон турских низама, али су се ови јако изненадили изненадном појавом Туртелминових козака. Многи су ту погинули а остали су умакли и нису могли доћи к себи од забуне. Овде су, као и у друга два кланца, нађена на згодним позицијама места за батерије, али нису била армирана. Генерал Гурко био је прехитар за споре, неметодичне Турке.

Кроз ханкијејски кланац дошао је у долину Тунцу, и то на веома згодно место, код села Ешкијеја, које је готово у једнаком растојању од три важна места: Казанлика, Јени-Загоре и Ешки-Загоре. Ђенерал Гурко је знао, да за њим иде помоћ, па је одмах у једно и исто време напао на сва три места. Послао је једно оделење козачко да разори жељезницу код Јени-Загоре, а друго мало коњичко оделење посело је Ешки-Загору и набавило је транспорт материјала. О Казанлику је добио вест, да је и то место као и Шипка-кланац јако поседнут турском војском. Предпостављајући, да та турска војска припада оној армији, што је у Османбазару, те да је иста дакле његовим маршем оцечена од главне војске, пође он према западу, уместо да се сиђе југоисточним правцем у долину, и маршираше на Казанлик“.

(*Пут преко Балкана*) води у два правца, западно са два пролаза (кланац Шипка и Типоришка пољана), из *Трнове* ка реци *Тунци*, и источно из вароши *Елене* ка долини *Тунце* (преко два друма): Из Трнове води један добар, вештачки сграђен планински друм у *Габрово*, једну од најпријатнијих и најживљих балканских вароши, која је тако рећи скоро самим Бугарима насељена. Код *Габрова* тај се друм свршава, а после иде се једним рђавим путем — час колском путањом, час уском стазицом — преко 1318 метара високог *кланца Шипке* у ружичасте долине *Казанлика*. Из паланчице *Травна*, која лежи две миље далеко од *Габрова*, води још један, гори, пут преко *Балкана*, на име преко 1248 метара високе *Тигиришке пољане*, такође у *Казанлик*. А после води из Казанлика такође један, вештачки сграђен, планински друм даље у *Филипопољ*, и тако кланац Шипка припада већ и с тога најважнијим прелазним тачкама преко Балкана, што је на том месту руска операциона линија најкраћа и што води у *долину Марице*.

(*О свакидашњем животу*) цара Александра у Зимници саопштава „Daily News“ ову интересантну вест: „Пре неки дан после ручка заповеди цар, да му се сви турски заробљеници изведу. Једна руска пешачка стража са набоденим бајонетима и отвореним пантроташима заокружила их је, који су по свој прилици мислили, да их воде на стрељање и да им је куцнуо последњи час.

Цар, праћен својим драгонима, умеша се међу њих, разговараше се са њима са свим својски, питаше их за ово и за оно, на што му низами са свим слободно одговараху. Они му рекоше, да од последњих 26 месеца нису ни паре у име плате примили. На питање царево, да ли су са храном задовољни, одговорише они, да целог века нису тако добро живели, као сад, а један ће од њих рећи, да се од срца радује, што је постао заробљеник, јер му је чемеран живот без икакве награде већ додијао. Официри из свите поделе цигаре међу заробљенике, које су они са највећим спокојством на цигарама у устима руских официра запалили“.

(*О друштву „црвеног крста“ у Румунији*) пишу бечкој „Преси“ из Букурешта 2. т. м. ово: Што је друштво „црвеног крста“ у Русији урадило, превазилази све, што се у другим државама на то потрошило. Друштво је преко 6 милијуна рубаља одредило на негу рањеника и организацију, која стотинама лица обухвата. Царица и велика кнегиња Марија заштитнице су томе племенитом друштву, а кнез Черкаски председник. Под његовим руководством има шеснаест изасланика, који ће надзиравати, односно који ће располагати друштвеним срествима у овоме рату. Међу тим изасланицима јесу: гроф Сјевер Јосифовић, Борк, Писаров, кнез Долгоруки и други.

Друштво „црвенога крста“ није само амбуланције подигло, већ и болнице, разуме се као амбуланције, које се надазе на станицама жељезничким, како би се могле са рањеницима кретати. Болница има између Букурешта и Јаша таквих једанаест на броју. Свакој болници придељен је 1 лекар, 1 ранар, 2 милосрдне сестре, 3 санитетска послужитеља, 5 слуге, 1 куварица и 1 помоћница. Четрнаест засебних жељезничких трена стоје на расположењу за транспортирање рањеника а сваком трену придодати су нарочити изасланици, лекари и госпође из друштва „црвенога крста.“ Главна је радња друштва, да разбира о нези рањеника и да се стара за све потребе и олакшице при путу. Лечнички персонал „црвенога крста“, односно лечничка служба, стоји под врховном управом професора Ринека и Пшудновскога. Награда је лекарска врло добра, сваки дипломисани лекар има на месец 1000 динара.

Болесници, којима би се стање на путу погоршало, изнели би се из влакова у амбуланције друштвене, и ту би се све дотле неговали, до год се не би оспособили, да могу даље путовати. За негу болесника, старају се у првој линији госпође „црвенога крста“, милосрдне сестре Св. Ђорђа и друге женске дружине под патронатом царице и велике кнегиње Марије Дагмарске. Женска је ношња проста, сива, жућкасто-мрка одећа од ланеног платна са такозваним „Јаковљевим јакама“, а на руци или рукаву црвен крст. Премда на том благородном делу раде и грофице и кнегиње, опет за то не може се на њима приметити ни трага какве велике госпоштине; оне са највећим пожртвовањем врше своју дужност. Главни депо, што се налази у Букурешту, стоји под управом грофице Демидовљеве, тренови под управом госдође Сабинове, служба за неговање под управом кнегиње Шаховскове и још других двеју кнегиња. Тежа дужност, коју госпође не би могле вршити, поверена је милосрдној браћи. То су људу из народа, који се са својим племенитим пожртвовањем лаћају тога трудног посла, и који доиста заслужују толико исто признања као и они, који су својим дарежљивим приловима причинили, те се та огромна спрема остварила. Шта су по неке личности за друштво „црвеног крста“ урадиле, нека се види само из ова два примера. — Г. Барановски из Москве сам је о ством трошку читаву амбуланцију подигао, а млади медицинар, по имену Ристов дао је за једну амбуланцију 80.000 динара, па кад је већ иста свачим снабдевена била, јавио се сам, да са својих седам другова у њој служи. Чланови друштва „Црвенога крста“ отпутовали су и у Бугарску, и врше тамо своју дужност у толико ревносније, што су они тамо сада много нужнији, него овде.

„ЈЕРАРХИЈСКИ ФОНД“.

(Мисли Панте Поповића, свештеника, како да свештенство буде боље.)

(Свршетак.)

Ту дакле долазими да одговорим како ја мислим да се у праксу уведе §. 24. решкрипта.

Ја држим да би то најлакше и најбрже било, кад би се буквално држали §. 24.

Тамо се каже: „из парохијалних залишних сесија саставиће се фонд јерархијски“. Дакле из сесија а не из новца, што ће се од сесија добити. Ако се ово последње и разуме, може се још пре оно прво узети и рећи, да су сесије фонд, дакле нетреба правити фонд, него када се упразне сесије сматрати их као главно и то главно саставити у фонд. Немора се по томе чекати да се накупи новца, земља је новац. Две три сесије, а има их већ и десетином упражњених, ето фонда, из кога се одмах трошити може, а што се више буде упражњавало сесија више ће и фонда бити, те онда више и трошити се. За сад закрпити преку нужду, после мало по мало све. За што, кад се активном свештенику по §. 10. в. решкрипта урачунава сесија у 300 или 200 ф. а. вр. за што пензионирцу не би за ту суму у замену дали сесију, или према околностима местним и у више му је урачунали, па ето да је фонд готов. Коме би се на пр. одредило 400 фр. а. вр. пензије том би у бачкој, темишварској и вршачкој дијецези била доста једна сесија и то сесија из бивше војене крајине. Оне из провинцијала могле би се дати онима, који заслужу 5—800 фр. пензије, па или нека их сами раде или нека их дају под аренду; они ће заиста знати удесити, да им много више претече од пореза него што претиче у народни фонд.

Са сесијом земље у Бачкој и Банату, нарочито у диштрикту, да се добро живити. Овде има један економ, који господски живи и три сина школује и то све са сесије земље. Ко заслужује бољу пензију нека му се више земље даде. У крајевима де су сесије лоше нека се дају по две по три. Како су уведени парохијални домови то свештеници неће себи правити куће, па могу лако отићи у оно место де им се сесија одреди. Кад један више сесија добије може седити онде, де му је

најзгоднije. Коју сесију не може радити ту нек даје под аренду.

По томе дакле не би се имало ни на шта изчекивати. Сада би се већ на тај начин могло у читавој патријаршији њих десет петнајст међу онима, који су највећма од штете у служби, у пензију ставити. Њиховим пензионирањем дошло би се још до које залишне сесије па тако после сваке године по два по три.

Тим чишћењем здраво би се приметило колико би светлије дошло православије.

Сабор дакле, који је позван да интерпретира закон нека га тако протумачи, иначе две трећине и више доходка од залишних сесија одлазиће којекуда а са заосталом трећином поред пореза неће се дићи фонд ни за сто година.

Најпосле, куда ће те залишне сесије онда, кад се оснује тај фонд. Имајмо то на уму. Сесије су дате од државе на издржавање свештенства; неће ли се онда, кад та потреба престане узети натраг.

Овако употребимо нешто на припомоћ оскудно снабдевеним, па ако што узпретиче и на припомоћ свештеничких удовица и сирочади, за које се има посебан фонд основати, или сваки свештеник под кондицијом sine qua non нагонити да друштво своје осигура код какве поуздане asecuraciae.

И оскудно снабдевени пристаће, да им се припомоћ у земљи даје. Павек ће они наћи јефтинија и боља начина, како ће ту добивену земљу под аренду дати, ако је сами не могу радити, него општина или управа народних фондова. Кад је принц Еуген као генерал, који мора ићи за војском, примио у припомоћ један манастир, пристаће и свештеници на пензије у натури — иначе боље их је продати; јер сесија која сада даје до 200 фор. а. вр. доходка, може се продати за 8 до 9.000 фр. а. вр. што по 6% износи 480 до 540 а по 8% 640 до 720 ф. а. вр. Каква разлика?!

За продају сесија говори и то, што се сразмерно мање пореза плаћа на новац, који се на камате издаје. Ако би се продаја усвојила, онда би требало продавати сесију кад је година родна. Било је време кад се на пр. у Кањижи могао продати ланац по 600 ф. а. вр. 32 ланца дакле коштала би 19.200 ф. а. вр. то би по 8% доносило 1536 фр. а. вр. интереса. По 500 фр. а. вр. пензије, сама та сесија троицу би издржавала. По да узмемо у средњу руку. Када је добра година продаје се ланац у Бачкој и Банату по 350 до 400 ф. а. вр. Ове доста лоше године беше по 300 и више фор. а· вр. ланац. Дакле у првом случају добилоби се 11.200 ф. а. вр. главног а 896 ф. а. вр. интереса, у другом 12.800 ф. а. вр. главног а 944 ф. а. вр. интереса. Са тим могла би двојица од ех officio пензионсваних или један од најзаслужнијих смирити се. Десет сесија у Бачкој и Банату износиле би по томе рачуну 128.000 ф. а. вр. главног. Узмимо да у Бачкој и у две банатске дијецезе, када се редукција изведе, биће 40 залишних сесија. Саме те сесије вредиле би 512.000 дакле више од по милиона фор. а. вр. Сесија из осталих крајева и капитализирање једног дела учинило би да би не за дуго могао фонд на милион форината доћи. По 8% то би давало годишње 80.000 ф. а. вр. да одбијемо 10.000 на управу и порез то би остало 70.000 ф. а. вр. од чега би се могло годишње најмање 100 свештеника испомагати.

При продаји требало би још и на друге прилике гледати. У Шајкашкој на пр. дуго још неће земља доћи до своје цене. Тамо би требало причекати, а тако и на другим местима де је тако.

Да се вратим пензији у натури.

Шта ћемо ако не роди година?

Аренда иде и те године. Ако сам радиш једне ћеш или друге године добити више, па ће се изједначити. Али рећи ће онда: нисам у миру кад морам радити. Но да дамо у новцу, који воле економисати, тај ће куповати земљу под аренду и опет радити, који то неће, нек издаје под аренду и само пише квиту.

Како пак било да било, но само што пре фонд пензионални.

За прелазно стање могло би се још у једну руку помоћи, да се брже до тога дође, да буде све више свештеника, који ће вољније и успешније радити у винограду Господњем.

То је, да се укине систем капеланства одмах тиме, што би онде, де се мора пароху додати помагач, тај помагач постао парох а старом пароху имао би давати онолико, колико је сада закон одредио. У конкурсу би се тај услов ставио, као оно де има сирочади и удовица свештеничка.

Кад сад има, који на досадањи начин издржавају са својих леђа принципала, биће их пре који ће издржавати радије брата него старешину. Заиста пре; јер има принципала, који не може ни да се потпише на квиту ни да икакву најмању службу чини, на пр. знамење даде, па се опет размеће над капеланом, који га лебом рани. А и који може што чинити — неће, сматра капелана као газда слугу и горе него слугу; јер газда бар своје користи ради, кад види да слуга што не може да сврши, помаже му; ал принципал радује се муци капеланској и свети му се за половину што добива, као да га је капелан учинио немоћним.

Тим би начином био свештеник сталнији. Знао би на чему је. Знао би, да кад умре стари парох да он остаје сам на његово место. Овако за неколико година, да је светац није сигуран, да неће бити „изгустриран,“ па после, када си се толико напатио, сели се даље и што је најгоре, због евентуалног избора често мора угађати ћудима највећег букача и себичњака, који обично вуче за нос читаву општину и њему за љубав — јер он ће бити при избору totum fac, он је доспео да вечито тумара и никад не кубури са лажима, које мајсторски намешта — радити против интереса општинског. Врло је велика разлика између оног додворавања кад се конкурс распише, па свештеници лове парохију, од оног капелановог, који би рад, у месту де је, остати парох. Онај први, што но реч, „лаже и маже“ месец дана, а овај други често по десет година, па опет први акс не добије није ништа ни изгубио, а други...

Ако би се усвојило укидање капеланства на овај мало час описани начин, требало би половина да се у фиксуму одреди, да се не свађа принципал са капеланом за водицу и молитву, за пиле или паче. Нека и више нешто добије принципал, само да се зна колико. Садањи капелани не траже пуне трбуве него одрешене руке и чист посао, и то на корист општини у којој служе; себичности у коме најмање има. Ко се још може назвати себичним, који половину своје зараде другом даје?

Ето, то је моје мишлење, како би се пробудио духовни живот у народу нашем, који је заспао, зачамао, то је начин, како би се што пре дошло до регенерације у свештенству; само не би требало оклевати.

Зар се не види облак црни, који се шири на небу православном. Облак тај је од амантија у које су замотана црна дела слугу светлости, слугу христових. Зар се не види аждаја, што се иза облака тога устремила на стару веру прадедовску на име српско, на језик материнski.

Сабор, а кад њега нема, саборски одбор, па и епархијске скупштине, ако нису живе сарањене, и конзисторије треба да се озбиљно промисле и пожуре. Нека код конзисторија на страну се оставе мајушни обзири: ако данас овог уклонимо, сутра ћеду мене. Salus reipublicae supraema lex esto. Ако нисам какав треба да сам, нека ме уклоне, нека и тебе уклоне, нека нас све уклоне, па нека други позвани дођу, када — ми нисмо позиву дорасли или смо на њега заборавили. Конзисторија саборском одбору, одбор министру па може бити што и пре сабора, али самопрегоревања најпре!

Тешко православљу ако у свештенству нема више — од идеје пуних трбува.

Тако не мора бити; али све стоји до управе, до власти црквене. Узвисили се она изнад обична живота, тај виши живот разливаће се доле као што се сунчани зраци по земљи расипају; магла отуда гора је од оне, од које пшеница хрђа. Какав поп онако и село, али и какав владика онаки и поп.

*

Отворено говорим, јер сам служитељ Бога истинога, а нисам ни дотле се крио. Потписујем се с тога, што се тим начином већма уздрма јавно мишлење те се пре дође до резултата.

Многи читалац листа неузима ни на ум чланак декоји; али чим види потпис одмах друкчије мисли.

Осим тога сваки човек има пријатеља и непријатеља, па ће пријатељ намеру писчеву даље пропагирати говорећи: гле, гле, шта мој брат вели, тако и јест; а и непријатељ ће ширити мисли моје опонирајући: Гледај ти њега јако, шта он оће?“

Ја оћу добра цркви народној, па не води ли тај пут тамо, нађите бољи, само тек крајње је време да се озбиљно радити почне.

У Петровоме Селу 6. јула 1877.

Панта Поповић,
свештеник.

ДОПИСИ.

Из Босне. *(Колико су Хрвати у Босни познати.)* Поред реке Укрље у селу Смртићима, Ненад Малић и Јанко Богосавац, пошто су се по обичају поздравили, повели су следећи разговор:

Ненад. Доклен си брат Јанко Сио ових дана?

Јанко. Гонио сам брате на скелу продати нешто свиња, па сам био преко у Њемачкој. Него има ти тамо светине, па му назови бога а он издржи очи у тебе, неће ти ни бога да одзове.

Н. Та је ли могуће чоче што ти говориш, јесу ли сви такови, и ја сам преодио на вашар па то њесам спазио.

J. Та ваљда њесу сви такови; ја сам најпре на једнога набасао, имао је шкрљак висок као димњак, па знате што но кажу наши стари: кога су змије клале боји се и гуштерова, пак сам и ја после шутијо, док њесам нашао људи из наше стране, па као год што је мене онај Швабов наљутио, тако и они били су зле воље на некаквога „Обзора“, за то, што је шћио двојицу Срба Херцеговаца порватити.

Н. Па што би се они љутили, ако је њи онај био кадар надрвати, онда никоме ништа, није им се било требало ни рвати с њиме ако би се љутили. —

J. Ама Ненаде ти мене неразумијеш, што сам ја теби казао, сада када би ја теби рекао, да си ти Турчин, Чивутин или Циганин, шта би ти мени на то одговорио?

Н. Кад би ти мени то рекао од истине, ни пет ни шест већ би ти запјевале уши и сјевало испред очију.

J. Е тако ето, „Обзор“ рекао је двојици Срба Херцеговаца да су Рвати.

Н. А то је нешто друго, Рвати, што је то, ја до сад ни чуо њесам за такве људе, ни да их ће има, какви су то људи Рвати. Па је су ли та два Србина превјерила у њиову вјеру, када их он смије такијем именом називати.

J. Није то тако брате Ненаде, они се њесу превјерили, него како ми људи наши казаше, да је то неко измислио и „Обзору“ послао, како су се два Херцеговца разговарали, једноме име Лазар а другоме Тодор, па каже да су они обадва сами себи рекли да су Рвати.

Н. Гледај тога посла, Лазар и Тодор рекли да су они некакви Рвати. То неморе бити, нити је кад било да Србин мења без нужде своја имена, а ко би опет њима могао рећи да они њесу Срби, Лазар и Тодор, та то су баш права наша српска имена и већ од памтивјека. Та у нас је био цар Лазар, то и Турци знају, па имали смо Тодора од Столаћа, пак имали смо војводу од Задра Тодора; али све и којекако, али говорити, да су Срби Херцеговци сами себи туђе име надјенули, та то је управо смјешно и за то онај, што је то казао, морао би се стиђети пред свјетом, кад каже да је Херцеговац Србин сам себи рекао, да је он некакав Рват. То је оно што не може бити, та знаш ли ти кад оно неке године идоше наши Иловци, Лако и Теодоран у Херцеговину у Гацко код Ченгића, па кад су се отуда повратили, зар нам њесу преповједали какви су Срби Херцеговци, све једно, веле, ко ватра жива, сваки би те ко мушицу убио, само кад би му српско име увредио.

J. Па ни то још није све, казаше ми људи да имаду, некаки „младенци“ што су надрљали, некакве провламације, пак су у њима рекли и нама Босанцима да смо Рвати.

Н. Нуто, нуто, срам их било пред свјетом, нама Србима така имена издјевати; име за какво у Босни ни чули њесмо. Него шта нам је стало за тијем, оно има наша пословица: „Кокоши кад се искакоћу и саме ушуте.“ Па што веле на то наши људи.

J. Шта веле, грде и псују; кажу: какве су то тикве без памети кад нас Турци њесу могли за толика времена истурчити, онда одкуда би нас смутљивци са њиовијем листинама порватили, требало би онакове одучити од таквих послова, да се пред свјетом не руже и себе исмијевају, намећући Србима туђа имена.

Н. Па Јанко кажи ти мени, јеси ли ти барем то име добро запамтио, да ти то њеси чуо о Черкезима говорити, пак ти се тако утубило.

J. Та није болан, какви Черкези — знаш да су Черкези Турци, — а за ове сад што сам чуо, ови су попут Шокаца и држе се паше као слепац штапа, ја сам добро утубио, кад сам пошо кући све сам говорио, Рвати, Рвати.

Н. Па ја ни Шокац не би био да ми Бањалуку поклоне.

J. Знаш и то кажу ми људи, да они нас не би шокчили, већ само кад би им запало шака, ко ономе Циганину царство, што је одма оца свога обесио, тако би и они нас Србе нађерали, своје име оставити, а њихово примити. Него и то казаше ми људи, да су Рвати наша српска браћа по крви и језику, само су у томе загојатили, што су шћели Србима туђе име наметнути, у чему нам омрзоше, јер кад те свој врђа, жалије ти бива на њега него на туђина. И то ми казиваше, да је рватски народ добар и да је јако осиромашио, и изнемогао кроз попове и чивутарију, па што неки занешењаци мисле, томе није крив народ, јер је сирома и сам спутан па извирује из мађарске узде. — Пак што се је и онај „Обзор“ на нас Србе разкокотао, кажу, да се је и преварио у рачуну, јер поби га из Новога Сада „Застава“; то је из онога мјеста, ђено твој рођак Вид Малић, још дјететом отишао и тамо остао.

Н. Да, да, наш Вид, ово је пет година, кад нам је отуд најпосле дошао, то је било на годину дана после смрти оца његова покојног Николе, бог да га прости, сирома Никола, више је пута, док је жив био, у Нови Сад шћио отићи, па му не би суђено. Свашта нам је Вид приповједо, али ни он није нам о тијем људима ни речи проговорио, како но ти рече, да се зову ти људи. Него што но ти рече, да ће онога побити, или га је побило?

J. Та да, она „Застава“ из Новога Сада, шћерала га је већ у рог, јер он је био на клизавом путу, док је шћео Србе хрватити, а сав свјет знаде, да Србин не би свога имена промјенио, пак да оде на крај света. Кажу људи да „Обзор“ није мого ни у његову мјесту ни једнога Србина похрватити а камо ли ће у мјестима, ђе српски народ живи.

Н. Добро се ти Јанко промисли, да ти то све што си мени казао, да њеси сањао, пак ти се ко на јави утубило, па кад би још коме казивао, почеће ти се ругати, јер ја незнам одкуд ти да чујеш оно, што досад никад њесмо чули. Моја покојна мати Тривуна, бог да је прости, живила је око 120 година, пантила је добро, када је топ пуцао на Дубици, пантила је свету Ђуку пак толике куге и гладне године, она нам је све то и друго којешта старинско у прсте приповједала, она је умрла нема 10 година, али о тијем људима, што ти каза, никада није ни речи проговорила,

J. Није сан него баш на јави, а ти ако се невјерујеш, отиди у Њемачку, па ћеш чути.

Н. Што ме брига за сметењаке, још ни Турци њесу рекли да ми морамо име мјењати, па од куд ће ми рећи онај, што но ти рече, да извирује из мађарске узде.

(J. B.) Будим-Пешта 22 јула. Давно су већ прошла она „сретна“ времена када овдашњи туркофили попеваху славопојне песме својој сабраћи. Прође и доба, када се Мађари онако ревносно заузеше, да почасном сабљом овековече ништаве заслуге кунктатора Керима. Цео изображени свет већ је жигосао ту занешењачку бруку. Јошт је жива успомена и на турске софте, што дођоше амо, да збратиме оба братинска народа. То је све већ било, а сада се о том само приповеда. Како се развијало то пријатељевање, није тешко погодити. Спољни облик могао би се колко-толко и признати, — али унутарња садржина одпада. У новије доба даје се то са свим разјаснити. Познато нам је, да се Мађари речма сваком приликом ватрено заузму за Турке; није нужно распитивата, за што и како. Хтедоше се показати и на делу. Покушаше на два поља; намераваху да оснују мађарску легију у Цариграду, а на дому опет да купе прилоге на турске рањенике. Какву су ларму дизали били, помислио би човек, почини ће чуда, а кад оно: „тресла се брда, родио се миш!“ Ко је год у напред озбиљније размишљао о тим појавима, могао је предвидети, да од свега тога не ће бити ништа. За деловање нужни су момци, а не лармације. Покупили се које-какви ветропировићи, да спасу Турску од пропасти! Познато је, како су их Турци испратили; сигурно су и они сами радосни, што се већ једном опростише тих немилих гостију. Као што новији гласови говоре, султан неће ништа да зна за тумађарску легију. Остало је још делање при купљењу прилога на турске рањенике. Почетак је био учињен, али канда ће на томе све и останути. Да је шта у ствари, знало би се у велико. У осталом да чујемо турску пресуду о томе.

Сваки се онај љуто варао, који је мислио, да су истините туркофилске мађарске симпатије. Зна се врло добро, да је то само маскирање, а код многих је то било из неког детињег побуђења. Да видимо. Већ и Турцима у Цариграду додијали су Мађари својом продрзљивошћу. Веле, да толико њих траже турске ордене, да је и влада у Стамболу приморана била, да пређе преко тога на дневни ред. Међу просиоцима за одликовање имаде их ђака, трговаца, научењака, новинара па и самих посланика из разних странака. Ако је који написао у новинама по који чланак у корист Турске, те се подписао, то је исекао и дотични чланак, те га приложио својој молбеници! Зајиста да је то крајња деморализација, подло и ниско мишљење, а јошт је жалосније, што су у томе скоро сви сталежи заступљени. Већ их презиру са тога и сами Турци. Веле, да за покриће трошкова око ордена не би били довољни ни сви они прилози, које до сада послаше Мађари у корист турских рањеника! Брука иде једна за другом, али здрава образи све то трпељиво подносе. —

У садање доба много се говори о најновијим догађајима, што се збише на јевропском бојишту. Руски се успеси претресају свакојако, а нарочито у овдашњем новинарству. Не може се затајити, да су изгубили главу и они Турци у Цариграду, а и браћа им, где је има. Тамо се снују буне и преврати а одавде се опет попевају јеремијаде. Од како се започе војевање на балканском земљишту, од то доба поста Цариград легло свакојаки превратних призора. Док је трајало јошт српско ратовање, свргнута су два султана. Ова ће двојица канда за собом да повуку и трећега. Осим тога предстоје јошт многе и многе промене, које се појављују баш сад, у ово толи кобно доба. Понос Мађара, Керим-паша, збачен је. Ко долази на његово место, јошт се управо и не зна. Међу тим, ма ко дошао, неће ништа привредити, нит' на боље окренути. Туркофили већ губе наду за живахну снагу турску. Дошао место Керима Сулејман, Осман или Али-паша, по готово је свеједно. Необичан би успех био, када би који од ових у стању био, да препречи Русе у њиховом брзом и вештом напредовању. То већ признају и пријатељи турски. Јошт очекују само да виде какви ће да буду тактички успеси рускога оружја иза постигнутих стратегичких. Како ствари данас стоје, и ту би се лако дало предсказати, ал' и тај предисказ ишао би ли у прилог петстолетних патника и њихове браће-ослободилаца. Остала је јошт једна нада, којом се ма и узалуд могу тешити туркофили. Помишљају, да ће им се жеље бар колко-толко испунити при склапању мира између Русије и Турске. На то их јошт већма упућују речи енглескога премијер-министра. Досадањи умишљаји остадоше сви на празно. Доживеше и доба, да званични органи у Бечу и после предаза руског преко Балкана очитују, да Аустрија нема узрока, да иступи из свог досадањег положаја. Неда се притајати, да је ту много допринео и моћни миг другог северног суседа. Доживесмо, да су Руси прекорачили и последњу границу, која је у напред постављена била њиховом делању, па ипак Ћути и Аустрија, а с' њоме и остала Јевропа. Једина је Енглеска што би још да демонструје, — ал' на том ће по свој прилици све и останути, узев у обзир њезин данашњи изолован положај у свету. У томе баш и пате Турци и њихови пријатељи. Сву своју наду полагаху на Дона Буга, тога старог светског гро-

шићара који за љубав свога џепа не мари за најсветије интересе човештва. Прегнуће за одржање турске јевропске царевине потиче ли ради себичних интереса, — али ови ће слаби бити, да спрече природни развој догађаја. Фактори су веома слаби, који би радили противно овоме развићу изузев Енглеску. Ова доиста не би била усамљена, када би у Аустрији одлучан био глас Мађара; тада би могућа била бар двојна алијанција, кад је већ тројне давно нестануло. Овако је Турска остављена сама себи, а како ће касније проћи виновници разних покушајних заплета, видиће се. За сада је довољно да се прибиљежи, да већ и они сами губе наду у самосталну моћ Турака, — а то је доста велика морална добити за народе, који од толико стотина година иду да оборе трулу грађевину азијскога варваризма.

Из Посавине са обале Саве, 10. јула. Злосретно стање хришћана, како по свим крајевима Турске, тако и у овој околини, сваким даном постаје то грђе, јадније и несносније, особито од онда, како Руси у Бугарску прођоше, јер од тада и најфанатичнији Турци већ почеше увиђати, да ту није шале, и да збиља Русија смера ослободити рају, и још почеше знатно губити вјеру у своју уображену државну моћ, да ће противстати у истини моћној Русији. Па бојећи се, да им се ускоро из крвљу окаљани шака, њихова нечовечна владавина неизбије — а по мишљењу њиховом, нису задоста досада раји јада учинили — ревносно ударише у све своје нечовечне жице, рајино мучење — еда би у дванајести, као пошљедњи час своје гнусне владавине, раји смртне ране задали и тако своју звјерску ћуд заситити могли. Али ће им, ако бог да, бити све узалуд. Раја ће и ове последње ударце сретно издурати и свог поганог угњетача преживити; а Рус ће још сретније непријатеља сваке човечности похрвати.

Дана 23. јунија ове године, из Тузле дођоше четири буљука (400 људи) аскера у села: Врањак, Копривну, Зелењу, Толису и друга, да отуда гоне и прогоне појавившу се ешкију (усташе). Бег (спахија) ових села, Асан-бег Пашић, Из Градачца, — који је неизказани крвопија српског иришћанског народа, али је тако вјешт и у лукавству тактичан, да је прођетос, кад је био у Бечу и саме високоумне бечлије умео поштено обманути, премда је ту обману у исти ма скупо и платио, јер му ови зато узеше преко 120 цесар. дуката, — сад улучи згоду, своју звјерску ћуд очитовати и заситити, те аскерском бимбаши (старјешини) обтужи како своје кмете, тако и околне сељаке, како су све сама гола ешкија (усташи), и како су од праве ешкије већ и оружје попримали. Бимбаша, који је нитков као и он, сад напусти своје огољене војнике на куће ови злосретника, који као гладни вуци нападоше, исте пустајиски поробише, кућну чељад — непазећи толико ни на пол — било женско било мушко, скотски обезчастише, а сељаке повезаше и нечовечно бијући допрате пред своје погане господаре. Сад тек насташе грозне муке. Ови нељуди повалише их као волове, те батинаше до мртвог имена, а после оглобише и опет пратише у Градачац и Грачаницу, ђе ће их по ново кајмакам и кадија до кости офашати, а особито како су сад, за време рата, без плате.

И збиља нисмо се у томе преварили, кајмакам а тако и кадија у Градачцу ишту од Госпавића и Јове Симића из Ријечана по 20 цесар. дуката па онда да их одпусте. И мораће то дати, јер их друкчије пустити неће.

Опет 26. јуна у Градачцу ондашњи трговац Перко Стефановић (кога је брат Симчо још прошле године од беснила турског у Аустрију избегао) изиђе рано у чаршију, а била је недеља, те ни једног Србина ту није било, и седе на дућан неког Турчина Хаџи Сали-Челикића. Овај је велики поганац, па му је било тешко, што му је изјутра први Вла а не брат Турчин сео на дућан, те истог Перку дочепа за прса и с ћепенка тресне с њиме о калдрму тако јако, да се сирома сав разгрува, па му и то мало буде, него још узме штап и онако лежећег јако излема. Исти Хаџи-Сали, да би се за Влаха пред кадијом оправдао, изнесе на овога злосретника и још са четир Турчина потврди, како је исти Перко њему у брк рекао: „Та што се ви мучите Турци, ваше је све ништа, телеграми су вам лажни, јуначни Црногорци су потукли до ноге и Сулејман и Саиб-пашу, а не као што вами кажу да су већ Турци и у Цетиње ушли, тако исто и Рус вам је отео како Малу Азију тако и Бугарску па боме скоро и Румелију.“ Кад оваку тужбу кадија саслуша а још са четири Турчина потврђену (премда ова четворица нису никако онде била) баци Перку у апс ђе и данас чами. Ондашњи Срби чим дознаше за то, одоше кадији и кајмакаму и лепо молише ове за Перку, како он досад никад у апс ни за друго шта није падао и да он управо нема те смелости нити знања изустити тако штогод. Али све забадава, пречи су у турском суду четири најгора Турчина него сто најбољи Вла (Ђаура). Перко оста и даље у апсу. Чујемо сада да му кајмакам иште 50 цесар. дук. па онда да га ослободи. Ето какво је у тур. судовима правосуђе, па опет је неким хришћанским турколљубима здрава памет толико помућена, да неће да виде, него бране и представљају турско правосуђе за најбоље у Јевропи. Џаба им га, ми им га не отимамо, баш ако су се толико у њег заљубили.

У овој околини по шумама налази се многа редифа, (народни војници), која је нешто од црногорског хајдучара, а нешто опет од голотиње и гладни овамо добегла. Иста пустаински напада, како на путнике тако и на сељачке куће, пљачка и отима, па богме често и убија, ко им падне шака. За њи власт врло добро зна, па им опет неће ништа. А неће зато, што ови нападају Србе и српске домове а не Турке, а кад би и Турке нападали, онда разуме се да би их гањали.

Иста редифа пороби скоро све цркве по селима: обудовачку, скугрићку, толиску, врањачку, па опет власт до данас против исте ништа непредузе, та и ко ће предузети, кад су сви Турци у томе једнаки. Ено и у Градачцу, грађански Турци хтедоше грађанску цркву да поробе, али им некако неиспаде за руком, него саму звечку однеше. Ова им баш ништа неасни, ал то учинише из пакости, а не из користи.

10. марта исте године погибе у селу Турићу пред својом кућом Шокац. (Србин западне вере.) Убише га опет грађански Турци.

8. априла исте године, у селу Кречанама, $1\frac{1}{2}$ сат од Градачца, у воденици погибе Саво Петровић, врло добар и поштен Србин. Убише га мјесни Турци. Опет 18. јунија у селу Скугрићу, ондашњег Србина Стеву Еру до мртвог имена изубијаше ондашњег бега, Али-бега момци. За сва ова побројана злочинства ни један једини кривац још нити је нађен, нити икако тражен. Кад се ђе што збуде, на тужбу власт сасвим немарно одговори: „та то је ешкија,“ и с тим је ствар свршена.

Из Фрушке горе. Браћо белегишани! Стечај је на упражњену вашу парохију сад по други пут расписан. Вами је дато право избора од највишега места, да себи пароха, кога ћете и плаћати — бирате. Сви дакле, који право при избору имате, ваља да будете свесни, као што сте свагда били; истина, да сте се код првог избора пароха мало огрешили, али се ипак може одобрити, почем се за први пут погрешити даде; но нека вам први избор за поуку служи, како би се на другом равнати имали.

Дакле при првом сте избору јако погрешили, коју сте погрешку и сами касније увидели и признали; немојте при другом да таковог шта учините; учините ли несавесно и опет, онда се потпуно вашој сопственој неслози приписати мора. При другом избору ваља се те несрећне неслоге чувати, и ако се ње сачували будете, и исту од себе одагнате, онда ће се заиста срећно избор будућег свештеника обавити.

На избор треба да дође сваки по закону члан, у толико више, што ће се најважнија ствар решавати. Кад се скупштина отвори, онда ваља тачно сваког појединог потражиоца сведочбе свесно прегледати, с додатком, да је ваша жеља себи за пароха онога узети, који ће бити обвезан сваки дан у цркви служити, а не као што је до данас било, само недељом и празником. Овакова уредба ваљало би да се свуда уведе. Како остали чиновници сваки дан свој посао, односно своју задаћу, морају да врше. На селу се ретко кад преко недеље и чује звоно на богомољу, ван ако се деси самртник; ко је крив? Дакле, кад створите у скупштини овакове услове, онда приступите избору.

Од моје би вам стране, као вашег пријатеља, за сада препоручити могао ове младе српске свештенике, ако би се на ту парохију тражили, као: Јоцу Блидовића, пароха моховског и Пају Себишановића, пароха вогањског. Од ова два ваља једнога да изаберете, почем су ваљани и научени и за своју струку способни тако, да вам ни пред ким образ црвенити неће. Ако то браћо учините као што сте у снази, јер вам је поверено право, учините ли то, онда ћете као свесни чланови, као свесна браћа Срби, не само вашој општини, која вам је поверење поклонила, него и целом Српству образ осветлати, и с тим пред осталим Српством показати, да сте потпуно за управу (автономију) дорастли.

Ако пак желите садањег администратора Марковића, бившег иришког, изабрати, онда треба прво да учините ово: Ириг неје преко света, ваља се упитати за узрок, због чега је после 9-годишњег службовања у истом месту парохију напустити морао, и зашто тамо при избору изабран није. Кад то учините, онда ћете се уверити, да је за 9 година поверење изгубио, као што сте више пута у „Застави“ читали. Дакле, кад није за тако дуго време тамо поверења при избору добио, како би за то кратко време код вас задобити могао. Пазите!

Чујем да у Белегишу сами чисти овејани Срби живе, већином да су могући људи, парохија добра, место чисто и велико; с тога и велим: треба да имате и одлична свештеника. Идемо да видимо челик-карактер браће наше белегишана.

Један ваш пријатељ.

Из Срема. Истина нисам толико вичан перу, нити сам вам редовни дописник, али ипак принуђен сам изнети на видело и што је добро и што је зло. С тога молим за малени простор вашега цењеног листа. При путовању моме, дођем код једног учитеља, разговарао сам се о напредку школа и о стању њиовом; између осталог разговора рече ми учитељ, шта све предавати имаде, и на ђа ми 15—16 предмета. Па још рече: морам и веронауку да децу учим. Катихету за ово моје дугогодишње овде службовање и непознајем, јер никада у школи не беше, а још мање, да је школ. младеж у хришћанској науци поучавао, дакле морам и тај предмет, ма да нисам догматику учио — да предајем. Кад већ толике предмете предајем, није ми ни овај тежак, но у толико ми је отешчан, што катихета невршн своју по школ. закону дужност, а у свему другом ужива потпуно право, а то све на основу катихетства. Исти учитељ вели: да би морао исти катихета који дужности својој неодговара једном за свагда престати бити чланом школ. одбора. У одбору што му је жеља то се закључити мора; а да га ко запита, са којим правом у седници место заузима, заиста не би повољна одговора добити могао.

Даље наваћа учитељ, да г. прота такође нигда школу походио није, ђе би се о напретку школ. деце у погледу хришћанске вере осведочити могао. Доста жалосно!

Дотични учитељ даље ми приповеда, како ове године г. прота Вукадиновић, земунског протопопијата, већ двапута школе походи и школску младеж у науци верозаконској преслуша. Зашто дакле да не чине сви тако, пак не би се онда на учитеље сумњало, да ли ће малу и невину Српчад пошокчити, као што неки мисле. Очекујем, вели учитељ, сваки час наредбу часне конзисторије, да ће г. прота наше школе прегледати, а нарочито у протопопијату карловачком.

У осталом као писац ових редака, осведочен и смело рећи могу, да сам код учитеља најбољи ред у школи затекао, да је исти од бољи и вреднији учитеља, који заслужује да се у ред највреснијих учитеља убележи. Евала му!

Из горњег Срема. Скоро у сваком броју цењеног листа „Заставе“ читам стечај на упражњена учитељска места с додатком: да је учитељ у цркви дужан и појати. То је лепо и красно, и наши су стари учитељи исто то чинили, што се од данашњих учитеља захтева; али су онда свештеници сваки дан црквену дужност вршили, пак су онда и учитељи радо ту дужност чинили. На против данас је обратно. Од наших се учитеља захтева врло много. Захтева се то: да је учитељ у школи, да врши своју огромну задаћу, а још покрај тога и црквену са свештеником. Дакле да буде и учитељ и певац. Но то је за наше учитеље врло теретан посао; а не као што г. дописник у 82. броју „Заставе“ вели: да је учитељска велика мука школа, а појање управо механизам. Ја, не као учитељ, велим: да је теретно и појање, јер је са душевним односно умним и телесним напрезањем скопчано, те да је огроман за наше учитеље посао. По покрај свега тога ипак ће наши учитељи ма којом нагодбом вршити обе дужности, само нека се од духовне стране сјајнији ред уведе.

ВЕСТИ ИЗ САРАЈЕВА.

Одкад руска војска и Балкан превали и Цариграду се примицати поче још већа и очајнија слутња и ћутање наста. За то и непрестаје се ширити глас, да ће аустријска војска као савезник и „дост“ Мујин у Босну ући.

Ово дана на ново је учињен попис свију башибозука, под именом мустафезе и пописани су сви од 18—70 године. Ови су подељени у три класе; трећа класа неће никуд из места ићи, а у ову спадају, слаби и сиромашни. Дужност заптијску (жандарску) одслен ће вршити они мухаметданци који се у месту налазе а заптије са својим официрима иду у бој. Досад је преко хиљаду заптија послано на усташе. Ово дана говоре, да ће с великом силом на главну снагу усташа, која је под Деспотовићем. За то и јест тамо много муниције послато.

Костан-паша прошлих дана собом се уверио шта значе скотске страсти потурица, који су се кроз векове само деморализацији и мрзилу спроћу непотурчене браће учили. Место да сарајевски муфтија вређа људе, које он и незна и који му никад никакво зло не учинише, било би боље да светује ове потурчењаке, као и сам што је, да се у 12 часу оставе содомских грехова, „Босна“ би рекла да вам извештач претерује, да се је ђе ово на другом месту догодило, и да на помагаисање деце мушке од 7—9 година недолети Костан-паша ком зликовци и фењер у рукама разбише.

До овог часа не чује се, да су се Црногорци и опет побили.

Бивши енглески конзул Холмс, неће се више нити враћати у Босну. Он је оставио државну службу и као доктор ушао у службу једног друштва. Мала штета. Глас је, да ће инглеска влада и у Бањалуку послати вицеконзула и то војника. Да не буде доцкан.

„Босна“ осваћа усташе да бију децу и жене, ваљда да с тим оправда или извини окрутништва које башибозуци и редифи чине.

Летина у свој Босни куд се је посијати што могло носи као никад, само што је шљиве мраз убио, за то је цена житу и брашну 15 проц. пала. Што се таје турски порази „каима“; (банке турске) још се добро држи, сад је 40 проц. пала.

✝

Мајор ЈОЦА МИЛЕКИЋ.

Време нас троши као река што брег рони. Ови дана саранисмо у Бечу **мајора Јоцу Милекића** нашег ратног друга од 1848. и 1849. године, бранioца и витеза града Карловца. И с њиме се умали на овом животу број наших борца за царев престо, за светлу му династију и за — царевим и краљевим свечаним привилегијама обезбеђено — народно право и народно биће Срба у областима аустро-угарске монархије.

Јоца Милекић заповедаше војеним станом око и над сремским Карловцима супрот града Варадина.

Кад само узмемо војске његове број у призор, видићемо, да то није мала задаћа била, и да је покојник тада не само потпуно своју дужност извршио, већ да је себи на том месту лепих заслуга стекао, што је кроз цело лето и јесен дубоко у зиму 1848. Карловце од нападаја из Варадина бранио. Места његових редута чак до Везирца горе могу се још и данас видети.

Његова војска бројаше:

Варадинаца граничара . .	750	момака
Сремски добровољаца . . .	235	„
Добровољаца из Србије . .	100	„
Са косама, вилама наоружани и без сваког оружја . .	807	„
Свега .	1892	момака

И топова . . . . . 6 комад.

Тако изгледаше наша војска, тај живи штит народног одбора и народне управе и лицем Јосифа патријарха.

Стан Милекићеве војске отегао се био од Дунава код Карловаца у четврт-шестару преко Везирца, Буковца до Дунава код Камонице.

Доцније прими од њега команду на Везирцу наш хероја сентомашки, Пера Бига, а на Каменици утврди се правилна опсада града под командом полковника Лазара Мамуле. Милекић дође у Банат под непосредно заповедништво врховног заповедника ђенерала Тодоровића.

Лицем на Богојављење 1848. пођемо на Вршац. Сутра дан (имендан покојников) имаде војска Книћанинова северно од вароши са српским изродом Дамјанићем љутог боја. Но га јуришем потерасмо. У то приспе са југа од крај Вршца Јоца Милекић са својим батаљоном и Панта Чарапић са својом батеријом, те поткрепи јурење непријатеља до у ноћ и до Моравице.

Кад се вратисмо до крај Вршца беше већ густ мрак. Ту цела војска сакупљена, изузимајући крајње наше десно крило под Савом Јовановићем из Србије и ђенералног штаба капетаном Јоцом Станојловићем. Тицало се је, да војска уђе у Вршац — ал се у тај мах жестока пушчана ватра са јужног краја вароши чу, и из вароши саме. Тодоровић, незнајући какве је природе тај бој, реши се, да ту на месту до зоре остане, да не би у мраку у непознатом месту неред у војску се увукао.

Под ногама блатиште и мочар, људи кроз два дана и ноћ једнако на ногама, уморни, гладни и жедни. У тај мах чу се јасан глас Јоце Милекића, који се нуђаше са својим батаљоном да предњачи и пут у Вршац ту ноћ прокрчи. И буде понуда примљена. Војска уђе у варош додуше без свакога боја, јер онај непријатељски батаљон црвенокапа, што се био из Беле Цркве закаснио, и не знајући, на наше на јужном крају Вршца ударио — окрене лево и спасе се преко леда алибунарског блата к својима. Ал да је до боја дошло, није сумњати, да би наша авангарда и њен јој заповедник у пуној мери своју дужност вршио, почем нам је његова ревност од Карловаца још позната.

Марта месеца 1849. стајасмо у четврт-шестару од Тисе код Каћиже до малог Сомбора на Моришу, бригада Оцверек у Беби, а у ђојзи на предстражи у Сиригу и чак испод Сегедина Јоца Милекић са два батаљона варадинаца — десно на Мориш наслоњен.

10. марта зором изненада груне свом снагом непријатељ на Сириг. Оцверек похита лично у битку. Писац ових врста поведе са собом резерву, батаљон варадинаца, у помоћ. Непријатељска кавалерија беше између Сент-Ивана и Сирига наше лево крило обишла и наше иза леђа нападајући све жешће гађаше и стешњавајући пут наших преко Деске, да их натера на Мориш. То повлачење од Сирига преко Деске служи покојнику на част, јер ни тренутак он своје место у сред среде војске не напусти, непрестано на коњу, бодрећи своје војнике. Тек кад приспе резерва наша оној непријатељској кавалерији иза леђа и неколико топовских метака на њу избаци — нагну ови бегати и наши од притиска ослобођени окрену десно на Бебу.

За то слава буди покојнику, нашем другу и верном сину овога народа! Вечна му памет.

НОВИ САД 14. јула. Немачком белетристичном листу „Гартенлаубе“ пишу из Брајиле о једној козачкој шали овако: „И Козаци осташе популарни и цео се Букурешт неколико дана смејао на шалу, коју је збио један Козак не далеко од села Бикарески. Дошао је пред неку крчму и као војак напио се вина, па хтеде после тога мирно да уседне на свог коња и да даље одјезди. Но крчмар

за времена опомене, да није платио. Козак наш уздишући извади свој прљав буђелар из џепа и баш хтеде да се за новац маши кад му одједаред стропошта се коњ на земљу као да је капљом ударен. Козак је у очајању: све чини, само да га подигне, тепа му најслађим именима — но бадава. Коњ нит се миче нити душом дише. Около стојећи знају, да је коњ Козакова лична сопственост, ког тако велика штета снађе, ражале се и на један мах скупе прилога, да олакшају бољу дубоку у козачком срцу. И крчмар од своје стране принесе дарак и још га једном чашом вина почасти. Козак на последку — шта знаде чинити — одкопча седло и кајасе са коња, баци све то с копљем заједно на раме, по леди још једном последњи пут жалостиво на своје верно створење и оде. Кад се удалио на хиљаду коракљаја одједаред застаде — и зазвижда танко гласовито. О чуда! Коњ зачу гласа тога, скочи на ноге и радосно ржући заигра се своме господару. Козак га у тренутку ускочи, окрете се искупљеним, машући руком захвали им се на указаној доброти и нестаде га са обзора. Крчмар се од тог доба на Козаке јако љути.“

НОВИЈЕ.

Из *Беча* јављају, да се разнешени гласови о миру са свих страна опровргавају. Глас о изасланству Намик-паше руском цару ради преговора неоснован је.

Из *Рима* окривљују аустро-угарску штампу, да је ова прва почела зађевицу с Италијом. Нека се у Аустро-Угарској окану и чувају претња.

У Цариграду признају, да су Руси осим Казанлика заузели и Калофер и Карлево и да су у њиховим рукама сви балкански кланци. Сва им је нада у дунавску војску, која међу тим страда јако од болести, тако, да је на 20 процента само због болести за бој неспособно.

Из *Ђурђева* јављају, да Руси бомбардују и нападају Рушчук. Бомбардује се из Слобозије и са острва Пиргос без престанка.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМЕ САДУ
издаје (и до конца августа ов. год. биће готов)

ЦРКВЕНО-СЛОВЕНСКИ БУКВАР

за српске основне школе,
написао
Др. ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ.

Како је словенски језик у нас Србаља језик цркве, и то, срећом нашом, цркве народне — језик је тај црквени бесцен-благо у нас. Тим се оправдава па хвале вреди и лепа намера наших школских власти, да се језику том црквено-словенском још у основној школи Српче привикне, и бар читати га, као што ваља, научи. Ко познаје наш народ знаће, да језик тај, којим се до 62 милиона Словена богу моли и хвалу му поји — још јакога корена има у народу нашем.

Али како смо до скора оскудни били и другим школским књигама — сметаше нам у основној школи и у овом неудесни црквено-славенски буквар. Наш велевредни школник и књижевник г. др. Ђ. Натошевић подмири ево ту у нас оскудицу букваром овим какав мислимо, само он као на гласу стручњак саставити умеде.

Високи срп. црквено-народни школски савет у лањској седници св.јој, 1876. год. бројем 163. записника свог Буквар је овај примио за учевну књигу у нашим основним школама и препоручује га преко епархијских школских одбора свима срп. цркв. православним општинама. Уједно забрањује и укида даље употребљавање дојакошњег, привременог, у Панчеву штампаног славенског буквара.

Ми се дакле ево подухватисмо и састарасмо, те о свом трошку издајемо овај г. др. Ђ. Натошевића

ЦРКВЕНО-СЛОВЕНСКИ БУКВАР,

и надамо се, да ће се наше црк. школске власти и одбори, по горњој препоруци, одазвати овом нашем књижарском подузећу, те нам тим на потпори и помоћи бити, да настављамо и ову врсту рада књижарског, која је са своје, по природи засебности купачке, и онако доста тегобна.

Буквар се овај штампа за сад у 15.000 егземплара, па ко би могли подмирити на први мах, осим наших, аутономних српских основних школа, ако среће буде, и пономунаљене наше школе у Срему и осталој Троједници.

Цена је буквару 16 новчића.

Ко купи бар 10 комади, добија рабата 15%, а књижари обични књижарски рабат.

Очекивајући п. т. наруџбине, које ћемо најтачније извршити, јесмо

У Новом Саду, о св. летњ. Аранђелу 1877.

на услузи готови
књижари-накладници
Браћа М. Поповићи.

У Штампарији Милоша Грабовачког у Земуну изишла је из штампе

НОВА КЊИЖИЦА

под насловом:

ЈЕДНА ЈУНАКИЊА
ИЗ ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ
од **Др. Х. ТАУШИНСКОГ**
ПРЕВЕЛА МИЛИЦА ТОДОРОВИЋ

Накладом Милоша Грабовачког
У ЗЕМУНУ 1877.

На малој 8-ни 62 стране. — **Цена** је на комад 10 нов. или **грош**. Ко наручи **за готов новац** 5 ком. добија једну на дар. Књижари добијају 33% а у комисију 20%.

Ова књижица може се добити у свима књижарама, и код познатих родољуба за растуривање књига. За Србију је глав. комисионар књижара Велимира Валожића.

Наручбине извршују се тачно и брзо.

У Земуну Јула 1877. МИЛОШ ГРАБОВАЧКИ.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
у Новом Саду.

НЕК ЈЕ НА ЗНАЊЕ.

ПРЕД ВАСКРС...
ПЕСМЕ
Мите Поповића.

Књига ова биће до који дан готова и одмах ће се разаслати п. т. претплатницима и предбројницима.

Лепи одзив књизи овој од стране п. т. наше публике читалачке — обрадовао нас је, те ће у књизи тој изаћи више песама, него што у први мах смерасмо да изађе.

А лепо саучешће ово српске читалачке публике такође је угодна појава и признање нашем драгом песнику, па и доказ, да песме оваке доиста на великој су цени у песничког народа српског.

Песме ове будилнице постизале су и постижу, за чим теже — одушевљавале су и јунаштво дизале у срцима многога борца за слободу српску. За потврду овом, мислимо, доста је, што посвету им прими онако срдачно **кнез-јунак и песник витешке Црне Горе.**

Јављајући ово п. т. нашој читалачкој публици, молимо: ко би још рад био, да се на књигу ову претплати или предбројо — нека се пожури и учини оно прво упутницом поштанском, а ово друго картом кореспондовном, да би нам се олакшала тим експедиција, која у нашим поштанским и иначе приликама и онако потешко иде.

Цена је књизи **1 фор.** а.з р

У Новом Саду 2. јулија 1877

КЊИЖАРИ-НАКЛАДНИЦИ
Браћа М. Поповићи.

У Новоме Саду изишло је ових дана дело, које се српском читалачком свету најтоплије препоручити може.

Наслов је делу:

СОЧИВИЦА
или
СТАНКО ПЕТРОВИЋ
историјски догађаји из XVIII. вијека
У ПЕТ ЧИНОВА
написао
ЛУКА ПЕТРОВИЋ.

Ово је дело писано у жанру „Горског Вијенца“ и пуно је здраве и народне поезије и хумора.

Лука Петровић је Српству добро познат. Он је заступник из горње крајине на сабору у Сремским Карловцима; својим трошком је дао штампати „Историју цркве српске“ од Николе Беговића и неуморним трудом и великим својим жртвама је у месту рођења свог, у Добашници у Лици цркву зидати дао.

Ово се дело препоручује с тим више, што је чист му приход намењен **„сиротињи, пребеглој из Босне.“**

Цена је књизи 40 новч. и може се добити у свима српским књижарама, а ко би се хтео растуривања примити, нек се објави штампарији г. А. Пајевића у Новом Саду. Растуривачи добијају 20% за њихов труд.

☞ Уједно се умољавају сви српски листови да овај оглас препштампају.

„МАЛА БИБЛИОТЕКА“
ПРВА КЊИГА
☞ **Сад је баш изишла из штампе.** ☜

Садржина јој је: 1. „Пчеле“, 2. „Разговор с једним либералом“, — два чланка духовитога руског писца Писарева. Књига је 4 штампана табака, а цена јој је 10 нов. или 1 грош.

Ушла је у штампу већ и II. књига „Мале библиотеке.“

Садржај: 1. „Прича како је прост геја наранџо два начелника“. 2. „Нестало савести“ (обоје од чувеногa руског сатиричара Шчедрина) 3. „У сну“, 4. „Радничка старост.“

За овом одмах улази у штампу III. књига. Садржај „Новина“, роман Ивана Тургењева, свеска I.

IV. књига. Садржај: „Новина“, роман Ивана Тургењева. свеска II. са рецензијом преводиоца.

Нашем читалачком свету познат је Иван Тургењев са свога умешног бирања тема и са свога вештога, топлог писања. Али овај роман, по важности питања које расправља. претекао је све што је досад изашло испод Тургењевљевога пера. Овај се роман јавио у почетку ове године, и већ је преведен на француски и немачки, — на немачком је изашао у неколико издања — с тога се надамо добром одзиву и од наше публике.

Све наручбине, како за I. тако и за остале књиге „Мале библиотеке“ ваља слати: штампарији Арсе Пајевића, Н. Сад,

Нови Сад, 11. Јула 1877 год. Л. ПАНЧИЋ, издавалац.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Доле подписани изриче овим најтоплију захвалу гг. ватрогасцима, особито г. подкоманданту Јосифу Тулнеру, за труд њин при гашењу камаре.

Игњат Миличић.

Прво ц. к. повл. пароброд ско друштво.

РЕД ПЛОВИДБЕ
ПУТНИЧКИ ПАРОБРОДА.

из Новог Сада од 10. марта 1877. почињући.

У Земун: уторником и петком после 7 сати у јутро.

У Земун и Оршаву: средом и суботом у 5 сати по подне.

У Пешту: понедељником, средом, и петком суботом после пола 11 сати пре подне.

Нови Сад 10. марта 1877

ОТПРАВНИШТВО.

Курз бечке берзе 14. (26.) јула.

5% металици	62.80
5% народног зајма	67.65
Државни зајам од 1860 г.	114.40
Акције банчине	800.—
Кредитне акције	157.40
Лондон	123.60
Угарске разтеретнице	74.50
Темишварске разтеретнице	74.50
Ердељске разтеретнице	73.80
Хрватско-славонске разтеретнице	—.—
Сребро	108.75
Ц. кр. дукати	5.91
Наполеондори	9.85
Немачке марке	60.60

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

„Матица српска“ расписује стечај на седам евентуално десет упражњених места из стипендијске закладе Саве Текелије.

Потражиоци ових места ваља да приложе својој молбеници: 1. крштено писмо; 2. сведочбу сиромаштва, у којој ваља да стоји и колико родитељи молиочеви имају деце; 3. школска сведочанства од последње две године; 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

Питомци текелијини имају у заводу текелијином: стан, огрев, осветљење, послугу, лекарију и 300 ф. годишње стипендије, ако полазе свеучилиште, а 250 ф. ако су гимназисте VII. или VIII. разреда.

По министарској наредби текелијини питомци не могу од сада више слушати науке ван Будим-Пеште.

Питомци текелијини биће при свом ступању у завод на ново испитани од заводског лекара, па ако се нађе да имају какву органичну болест, то се неће примати у завод.

По виђим наредбама не сме ни један питомац у једно и исто време уживати две или више стипендија.

Рок овоме стечају траје до 11. (23.) августа о. г.

Из седнице књижевног одбора „Матице српске“, у Новом Саду 13. (25.) јула 1877.

Подпредседник
књижевног одељења „Матице српске
САВА ПЕТРОВИЋ с. р, МИША ДИМИТРИЈЕВИЋ с. р.
актуар. 1—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на једно упражњено место из стипендијске закладе Нестора Димитријевића са годишњом стипендијом од 250 ф. и то за слушаоца јуридичких или виших милитарских наука.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. сведочанство сиромаштва, у ком ваља да стоји и колико родитељи молиочеви имају деце; 3. школска сведочанства од последње две године; и 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

У смислу последње воље оснивачеве првенство на стипендију имају синови и потомци браће му Кузме и Ђире, даље сродници оснивачеви из Јакова у Срему, а за тим учениници родом из В. Бечкерека.

По министарској наредби не сме ни један питомац у једно и исто време уживати две или више стипендија.

Рок овоме стечају траје до 11. (23.) августа о. г.

Из седнице књижевног одбора „Матице српске“, у Новоме Саду 13. (25.) јула 1877.

Подпредседник
књижевног одељења „Матице српске“:
САВА ПЕТРОВИЋ с. р. МИША ДИМИТРИЈЕВИЋ с. р.
тајник. 1—3

СТЕЧАЈ.

„Матица српска“ расписује стечај на два упражњена места из стипендијске закладе Павла Јовановића са годишњом стипендијом од 315 ф. за слушаоце политехнике у Бечу или Прагу.

Молбеници ваља приложити: 1. крштено писмо; 2. сведочанство сиромаштва, у ком ваља да стоји и колико родитељи молиочеви имају деце; 3. школска сведочанства од последње две године; 4. лекарско сведочанство о здрављу и накаламљеним богињама.

У смислу оснивачеве наредбе има сваки питомац ове закладе при свршетку школске године, ако неће да изгуби стипендију, поднети расправу на српском језику ма о којем предмету из политехничке струке.

По министарској наредби не сме ни један питомац у једно и исто време уживати две или више стипендија.

Рок овоме стечају траје до 11. (23.) августа о г.

Из седнице књижевнога одбора „Матице српске“, у Новоме Саду 13. (25.) јула 1877.

Подпредседник:
књижевног одељења „Матице српске:“
САВА ПЕТРОВИЋ с. р. МИША ДИМИТРИЈЕВИЋ с. р.
актуар. 1—3

СТЕЧАЈ.

На — услед оставке — упражњено учитељско место смешане школе у Надлаку, отвара се стечај.

Плата је у готовом новцу 120 ф. 31 и по јутро (по 1000 квадр. хвати) добре орање земље, (на коју сам учитељ порез плаћа) стан, из 1 собе, кујне, шпајза и штале с баштом, 4 метра меканих дрва и сламе колко треба.

Који би желео ово место нека се изволи са доказима о способљења и службовања свог до 6. августа тек. год. мени потписаном пријавити. Учитељу спада у дужност у цркви појати и децу у истом обучавати.

Надлак 29. јуна 1877. 1—3

ЂУРА МУДРИЋ,
председ. црк. школ. општ. и управ. школски.

СТЕЧАЈ.

Ради попуњења учитељског звања на вероисповедној школи 3. и 4. разреда у Делиблату овим се стечај отвара.

С овим звањем скопчана је плата од 500 фор., 5 хвати дрва. ¼ ланца баште и стан ван школског здања или 60 ф. у име станарине, а учитељу ће спадати у дужност осим обвезног српског, још и немачки и мађарски језик деци предавати, у цркви појати и децу у хармоничном појању обучавати.

Просиоци нека своје нужним сведочбама снабдевене молбенице у току од 4 недеље дана школском одбору поднесу у Делиблату 7. јула 1877.

ИЛИЈА РИТОПЕЧКИ ЈОВАН ДИМИТРИЈЕВИЋ,
председник. 1—3 парох и управитељ.

ОГЛАС.

Управа ман. Раковца намерава 600 хв. букови и растови дрва, на месту у шестару, или на дунавском бајиру путем јавне дражбе продати; који би од гг. шпекуланта иста дрва купити желили, нек дана 20. јула по ст. кал. у 3 сата по подне у манастир доћи, или оферте послати изволе.

У ман. Раковцу 14. јула 1877.

1—2 **Управа ман. Раковца.**

СТЕЧАЈ.

Овим се на место српског учитеља у Парцу стечај отвара. Плата је 120 ф. у готовом новцу, 20 кибли наполице. 20 кибли кукуруза, 4 хвате тврди дрва рачунајући хват по 10 ф. за сопствени огрев, 4 ланца орање земље, 40 ф. у име стана, од погреба ко га жели по 50 н.

Учитељу спада у дужност у цркви појати, децу у пјенију и црквено-славенском читању и разумевању обучавати, за време ускршњег поста на „пређеосвећену“ службу са децама у цркву долазити, и у црквено школским седницама перо водити.

Просиоци имају своје молбенице потписаном одбору до 15. августа о. г. поднети.

У Парцу 3. јула 1877. 1—3 ШКОЛСКИ ОДБОР.

СТЕЧАЈ.

По закључку ванредне главне скупштине српске православне црквено-школске општине сл. кр. града Вршца — држане 24. октобра 1876. отвара се овим стечај на три учитељска места и то: на једно место учитеља мушке школе, на место учитељице и на место учитеља ђимнастике.

Са сваким од ових звања скопчана је плата од 650 ф. и три фата дрва.

Примедба. Осим других званичних дужности спада учитељу мушке школе појање у цркви, а учитељици предавање женског рада а навластито у кућарству потребнога као н. пр. шва, кројења и т. д. у школи у дужност.

Рок је стечају један месец дана од првог увршћења.

Просбе снабдевене са нужним прилозима нека се изволе управити на одбор ове општине.

У Вршцу 15. јуна 1877.

МИТА АКИМОВИЋ, УРОШ ГАВРИЛОВИЋ,
перовођа. 2—3 председник.

ОГЛАС.

Ц. кр. котарски суд у Митровици даје овим на знање, да је на молбу Дамјана Угринова ц. кр. официјала у Загребу, кроз г. отвјетника дра Јована Ђурића у Митровици ради дужних 1000 ф. а. вр. с. п. дозволио овршбену дражбену продају непокретина краишке задруге Павла Вранешевића кућни бр. 65. у Митровици, штоно су на 12.695 ф. судбено процењене, те дасврху у два рока опредјелена, први 27. јуна 1877 а други 27. јула 1877. сваки пут у 3 сата послье подне код овога суда продавати, први пут није било лицитанта за опредјељену процену, а други пут сада хоће се испод процене продати. Поменута непокретина састои се из четири пашажерске собе, спаваћа велика бирташка соба за нижу класу света велика и широка соба, за отмјеније госте једна мања соба под истим кровом лево од капије имају сувише две собе, дућан и ходник, даље пак велика шупа са таваном за насипање ранс, три штале, зидана леденица, зидани бунар, чардак подзидан од шест хвати дужине и два хвата ширине, два подрума сепаратна под кућом, авлија калдрмисана у којој имаде лепа баштица и куглана; реална права иста кућа ужива под именом „гостиона златни плуг“ са тврдим материјом зидана и са црепом покривена. Радо-купци позивају се 27. јула 1877. на дражбу у 3 сата после подне код овдашњег суда, пре тога могу дражбене увете прочитати код истога суда. Иста кућа донаша кирије 1000 ф. годишње. 2—3

Мануфактурна трговина
С. ВЕЗЕНКОВИЋА
у Вршцу 2—2

потребује једног од млађих спомоћника.

Спецерајна, материјална трговина,
ПАЈЕ КОСТИЋА
пређе ГЛИШЕ АРГИРОВИЋА
у долњем Осеку,

потребује једног шегрта или практиканта из боље куће, који може скорим ступити. 2—3

Прописано на клиникама у Бечу, Паризу, Лондону, Амстердаму.

Кроз 27 година прокушана
АНАТЕРИНСКА ВОДА ЗА УСТА
од
Др. Ј. Г. Попа.

цес. кр. дворског зубног лекара у Бечу, Bognergasse 2.

свакој другој води за уста као прави одвраћало против зубобоље и устни боља, против трулежа и разклимања зуба, предпоставља се, од пријатног мириса и укуса, јача десни и служи као најбоље средство за чишћење зуба. Иста је такође извр тна вода за грло против вратобоље.

Цена једног стаклета 1 фор. 40 нов.

Попово анатеринско зубно тесто

за чишћење, јачање и одржавање зуба, одстрањење неугодног мириса и зубног камена.

Цена једне стаклене кутије фор. 1.22.

Попово ароматично зубно тесто

кроз много година припознато као најбоље средство за негу и одржање зуба. Цена по комаду 35 нов.

Попов вегетабилни прашак за зубе

чисти зубе, одстрањује тај досадни зубни камен, а зубна глазура прими белоћу и нежност све више и више. Цена једне кутије 63 нов.

Др. Попа зубна пломба

којом сваки сам шупље зубе испунити може. Добити се може:

У Н. Саду: Д. Кода, К. Б. Грозингер, Љ. Стефановић, Г. Плавшић.

У Осеку: Јул. Давид, Ј. С. Динес, Ј. Годецки апотекар у горњем и доњем граду.

У Петроварадину: Л. Јунгингер.

У Вел. Кикинди: Ц. Најхолд, Д. Пачу.

У Сомбору: Г. Фалчоне, Р. Најидлхофер, Ст. Попић.

У Винковци: С. Домац.

У Вел. Бечкереку: Т. Илијевић, Ј. Келнер, Јов. Клески, Херман Вајс.

У Панчеву: Т. Арсеновић, В. Х. Граф.

У Земуну: Д. Јовановића.

У Вуковару: Ф. Киршбаум, А. Крајчовић, Г. Винерт, Ј. Блуме син, Јов. Фукс.

У Вршцу: Милан Ј. Ђорђевић, А. Молдавани, Сед. Штрах. 2—12

Одговорни уредник Др. Милан Ђорђевић — Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију“. — Српска народна задружна штампарија.